

Dozorci trati:

Napsal E. Vlněveský.

V Letovicích mělo se hrát ochotnické divadlo. Poněvadž však donáček sil — zvláště mužských — bylo málo, uvolil se k sebrání titulní role p. Kratinoha, úředník cukrovaru Břekovického, od Letovic asi pět čtvrti hodin vzdáleného.

Aby pak v noci ze zkoušek nemusil neznámou cestou tlouci se sám, chodíval s ním do Letovic mladší učitel Bouška a dozorce trati Kraus, taktéž z Břekovic.

V den, kdy představní odbyvati se mělo, šli Bouška a Kratinoha k dozorcům trati, aby šel s nimi.

„Jen jděte; mám něco nutného na práci. Až to udělám, příplavu za vámi,“ řekl jim on.

A přišel.

Představení při nabitém sále šťastně se odbylo, a po něm začala veselá zábava. Všichni byli veselí, ale nejvíce dozorce trati. První, kdo připomenul, aby se pomyslelo na návrat, byl — buď to k jeho cti pověděno — pan učitel. Odpovědí byla mu zamílovaná píseň dozorceva: „Nepůjdeme domů až ráno“.... Tak dlouho čekati nemohl a proto sebral svůj „burnus“ i božíhodový „náhlavník“ a hajdy domů. Ale kudy? Po silnici, jako jindy chodívali? Tu by mohl snadno z pravé cesty zbloudit. Po břehu řeky? Tu by se zas mohl vykoupat, jsa již beztoho namočený.

„Eh co, půjdu po trati; zajdu si kapánek, ale půjdu beze strachu,“ myslí si a již zcela bezstarostně ku předu kráčí.

Asi u čtvrtého domku strážního vyběhl mu naproti s hlasitým štěkotem psík, a krátce na to vrznou dvě domku v nich objeví se hřmotná postava strážníka železničního, Broukala. „Halberda!“ zvolá dle starého zvyku Broukal. „Banaufsér,“ dí sebedovědomě oslovený. Strážníkův hlas pojednou změkne:

„Ah tak, ráčej odpustit; Lion, jdeš lehnout! Pán Bůh rač dát dobrou noc...“

„Dobrou noc,“ děkuje učitel taje smích a zrychluje kroky, aby zrakům bdělého ochránce železného draka unikl.—

* * *

Zatím v hostinci pělo se a pilo dále. Od odchodu Boušky minula asi hodina, a banaufsér „ještě nechce domů jít, že má ještě apetyt na to dobré pivo...“

„Nezbývá mi nic jiného, než že musím jít také sám,“ praví po chvíli Kratinoha k jednomu ze sousedů a již také se chystá na cestu.

„A proč bych chodil po silnici,“ hovoří sám k sobě, když byl z hospody vyšel; „mohu jít po trati. Teď už bude každý hlídač spat, a kdyby mě zastavil—no, já se ňák z toho vyvláknou.“

Jde tedy; ale jako učitel, stalo se i jemu. Lion ho s hlasitým štěkotem z daleka uvítal a vzbudil tím Broukala.

„Co ti lidé dnes po té „štrece“ chodí? Pan banaufsér také dnes ňák pozdě šel domů, a teď už zas někdo. Ale já mu našněruju dvojku pokuty, aby aspoň v noci dali pokoj.“

Ale mezi touto samcmluvou popošel Kratinoha mysl, že přítel Bouška šel silnicí, vzpomene si, že by mohl se vydati za dozorce a dlouho se nerozmýšleje, odpoví: „Banaufsér!“

„To lžete,“ na to hlídač; „vždyť pan banaufsér už hodnou chvíli před vámi tudy šel. Jen se neklidíte se štreky, takhle budete chtít mě balamutit...?“

Ale Kratinoha nečekaje na skončení levitů, které mu tu Broukal snad mínil čísti, telefonoval svým dlouhým jedenáctkám poklus... a za nedlouho byl z místa nebezpečí.—

Pak oddechnuv si, počal přemýšlet o slovech hlídačových.

„To je nemožné, aby byl šel banaufsér přede mnou!“ myslil si. „Vždyť tam při mém odchodu seděl jako přilepený a „z mazáku pafil,“ jako by to měl akord.“

Ale v tom si vzpomněl na Boušku a už mu bylo jasno. Stoupal tedy rychleji, aby pokud možno byl brzy doma.

Oba naši „dozorci“ již dávno narovnali své ztrmácené údy, když z hostince Letovického vyvalil se hlouček zmožených kumpánů a mezi nimi i ten pravý dozorce. Byl jak se říká „pod obraz boží.“

Kamarádi jeho doprovodili jej až ke kolejm, a přejíce mu, aby „dobro došel“ opustili jej.

Nebudu lžít ty svízele cesty, kdy dovádívé kolejnice, koleje i milníky nebohému svému, nyní bezmocnému, veliteli v cestu ubíhaly. Klopýtal se zvolna ku předu, až najednou: haf, haf, haf!

„Aha!“ myslí si Kraus, „to jsem u Broukalova domku.“

Bylo tomu skutečně tak. Broukal ještě neusnul, neboť nedlouho před tím byl u nákladního vlaku, čili „u třiapadesátky,“ a již opět slyší podezřelý Lionkův štěkot.

„I toť se dnes s těmi lidmi roztrh' pytel,“ mluví sám k sobě Broukal. „Ten také zas může říci, že je „banaufsér!“ Tomu to ale nedaruji.“

Vletěl do kozičku, popadl lískovku, které v případě potřeby hodlal užít, a rozhněván vyrazí ze dveří. S hromovým hlasem zařve pojednou na Krause:

„Kdo pak vám dovolil tudy chodit?“

Ubohá duše „banaufsér,“ nemaje tušení o tom, co se již dříve bylo stalo odpoví:

„Já mám právo; já jsem „banaufsér.“

To byl olej do ohně.—

„Aj, aj, tak vy, bando spustlá, jste se uradili, že ze mě, starého Broukala, ztropíte si šašky? I to to! Ten druhý mi uplách, ale teď si to vynahradím!“

A již držel nebohého dozorce za

límec a nečekaje dalšího vysvětlování, začal jej natírat.

Lion, jako podřfzenější, chopil se nohavic a počal je povážlivě do délky i šířky vytahovati.

To trvalo několik sekund, než se podařilo dozorcům, jenž náhle vystřízlivěl — z pádných rukou hlídače se vyprostiti.

„Ale co to děláte za hlouposti, Broukale, vždyť přec nedávno jela „třiapadesátka“...!“

Tato odborná znalost vlaků jej zachránila.

Starý Broukal zůstal, jako by ho na špejli nabod. Hůl mu vypadla z ruky a rázným kopnutím odhodil Lionka stranou.

Nastalo nyní odprošování, vysvětlování — a aby Broukal aspoň nějakou náhradu Krausovi dal za utržené rány — nabídl se, že ho až do nádraží doprovodí.

Dozorce poděkoval Broukalovi za ochotu — ne ale za výprask — a natřásaje si chvilkami vyprášený kabát, klátil se k domovu.

Od této noci strážník Broukal ani zajíce nepustí přes „štreku,“ a kde může, polechtá mu kožich svoji starou brokovnicí.—

Volební program nynější vlády francouzské.

V Toulousu měl ke konci května předseda nynějšího ministerstva francouzského Dupuy řeč, v níž způsobem zvláště pozoruhodným vyslovil se o poměru vlády republikánské k olém bývalým monarchistům, kteří nemajíce naděje v obnovení monarchie vstoupili sice na pokyn papeže na půdu republikánské ústavy, ale s úmyslem zřejmě projeveným, aby nynější republiku liberální změnili v republiku konservativní, ano klerikální. Dupuy pravil: Dnes chce býti každý republikánem, i myslím, že musilo by se dlouho hledati, než by objeven byl nějaký monarchista jako vzácná kuriosita. Někteří tvrdí, že jednomyslnost tato má vznik svůj v papežově pokynu. Avšak nestačilo by říci voličům francouzským: „Roma locuta est,“ aby voličové již na to odpověděli: „Amen.“ Tak se věci nemají. Republiku založili jsme my a dali jsme jí za základ důležité, nezničitelné zákony, odpovídající modernímu pokroku. Co soudí noví republikáni o těchto zákonech? Co soudí o republice samé? Zovou sami sebe „ralliovní“ (přidružení), měli by se však zváti „resignující.“ Co jim zbývalo jiného, když už republika po 23 let stává a když jest stále silnější? Musili se podrobiti. Avšak nezapomněli ničeho, ani ne prostředků royalistických komitétů, v nichž nepochybně osnují zvláštní akci. Snášejí republiku, tážou se jich, ale zdaž by ji také hájili proti útokům? Proti ní ovšem ničeho podnikati nemohou, vždyť jsou generály bez vojska. V tom jest celé tajemství jejich obratu a proto nemůže býti žádná řeč o podmínkách mezi nimi a

mezi námi.“ Zajisté jest to nejkořektnější, jak jen opravdový republikán mluvíti mohl.

Co se socialistické strany týče, vyjádřil se Dupuy, pokud se tato chce domáhati přirozenou cestou zákonnou změny společenských a hospodářských zřízení, že nelze proti ní činiti námitek, jakož vůbec proti žádné straně politické; kdyby však chtěla se ujeti prostředků revolučních, postavila by se tím sama mimo zákon a nesměla by se diviti, kdyby také proti ní sáhlo se po jejím příkladu k mimořádným prostředkům.

Dupuy prohlásil dále, že jeho program jest v podstatě následující: 1. Vydání zákonů, kteréž upravují poměr mezi kapitálem a prací. 2. Fiskální opravy, jež by berně uvedly ve shodu s poplatní silou jednotlivých tříd. 3. Vydání spolkového zákona, který by upravil poměr mezi občanskou společností a mezi náboženskými řády. To jest program, který bude zastávati jako kandidát při volbách příštích a kterýž všem republikánským kandidátům doporučuje. Na konec prohlásil Dupuy, že věří i pro budoucnost v trvání ministerstva svého.

Z toho vysvítá, že Dupuy pevně doufá, že bude příští volby řídit; tato sebedůvěra ale způsobila pohoršení zvláště v Constansově družině. Také radikálové a socialisté nejsou spokojeni s Dupuyovým programem hospodářským, jest jim příliš úzkým a malým. Zůstává tedy na dál pochybno, zdaž Dupuyovo ministerstvo sněmovních voleb se dočká. Appell na bývalé monarchisty, aby se bezpodmínečně pokrokářské republice poddali, byl by ovšem dobrým heslem volebním. K řízení voleb však patří více nežli krásné heslo, patří k tomu, zvláště ve Francii, veliká obratnost a zkušenost. Obě však až posud Dupuy neměl ani příležitost prokázati.

§ Z klášterní školy. Z Topiče v Uhrách oznamuje se následující neslýchaný případ: Osmiletá Marie Szalova navštěvovala dívčí školu kláštera milosrdných sester. Děvčátko pohádalo se s jednou spolužačkou a dopustilo se hrozného zločinu, že zvolalo: „Vem tě čert!“ Představená Arnella Rizova prohlásila, že jazyk, který cos takového pronesl, musí být spálen. Dovedla děvčátko do kuchyně rozpálila železo a spálila mu ústa, chtěla nebožátko vstrčit železo do úst, avšak dítě se zoufale bránilo a tak stalo, že tvář a ruce byly pokryty spáleninami. V tomto stavu vrátilo se dítě k největšímu zděšení rodičů domů. Otec obrátil se nejprve k faráři, jenž z počátku tomu nechtěl ani věřit. Tázal se představené, jež se bez okolků přiznala, že dítě tímto neslýchaným způsobem potrestala. Následkem toho podána na představenou žaloba u okresního soudu. Rozhorlení nad barbarstvím představené jest všeobecné.